GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ŢI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĚ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 213. *Lunĭ, Marţĭ 23 Septemvre (5 Octomvre.)* **1886.**

NOU ABONAMENTŬ

la

„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu 1 Octomvre 1886 st. v., se va începe unŭ nou abonamentŭ, la care învităm pe toţĭ onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Preţulŭ Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ 6 „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ şése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale.**

Abonaţilorŭ de pănʼacum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ făşiei sub care au primitŭ ţiarulŭ.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arèta şi posta ultimă.

Administraţiunea.

Braşovŭ, 21 Septemvre 1886.

Pressa europeană discută aţĭ viu rĕspunsulŭ ministrului-preşedinte Tisza la interpelările, ce i s'au adresatŭ în cestiunea bulgară. Elŭ este consideratŭ ca o enunciaţiune importantă şi seriósă nu numai de cătră pressa nóstră austro-ungară, ci şi de cătră ţiarele din străinătate. Acésta dovedesce numai că lucrurile se apropiă de unŭ desnodămêntŭ seriosŭ.

Pe lângă foile oficióse din Viena şi din Pesta, cea mai mare bucuriă asupra rĕspunsului d-lui Tisza au manifestatʼo până acuma ţiarele englese, carĭ consideră acestŭ rĕspunsŭ ca o somaţiune făcută Rusiei, ca sĕ se opréscă, „Neues Wiener Tagblatt“, căreia îi imputa organulŭ bismarkianŭ, că ar sta sub influinţa francesă, pretinde asemenea, că d-nii Kalnoky-Tisza ar fi strigatŭ Rusiei unŭ „Hands-off“ (josŭ mânile), ér „Neue freie Presse“ vede în declaraţiunile memorate unŭ programŭ politicŭ, care s'ar puté numi programulŭ desvoltării autonomice a statelorŭ balcanice.

Vocile foilorŭ germane, rusescĭ şi francese încă nu ne suntŭ cunoscute. Suntemŭ fórte curioşĭ sĕ vedemŭ în ce modŭ se vorŭ pronunţa cei din Berlinŭ şi Petersburgŭ asupra „somaţiunei“ d-lorŭ Kalnoky-Tisza. De aci vomŭ puté face conclusiunĭ asupra situaţiunei politice de faţă.

Fórte nemeritŭ, ni se pare, a caracterisatŭ acéstă situaţiune comitele Apponyi când replicândŭ d-lui Tisza, a ţisŭ: „Politica nóstră afirmă, că voesce pacea, în realitate însĕ ea ne duce totŭ mai aprópe de pericululŭ unui rĕsboiu. Căcĭ Rusia va ţiné morţişŭ la ultimatulŭ ce l'a datŭ Bulgarilorŭ şi décă aceştia nu se vorŭ supune, va urma ocupaţiunea, despre care a ţisŭ d-lŭ Tisza, că e eschisă şi că nu póte fi admisă. Aicĭ este dată pricina unui conflictŭ“.

Décă amŭ voi sĕ credemŭ pe cuvêntulŭ „Gazetei de Moscva,“ care ţice cu privire la declarările generalului Kaulbars, „că orĭ şi ce ar face diplomaţia, voinţa conducĕtorului destinului Rusiei este neînfrântă,“ atuncĭ eventualitatea conflictului amintitŭ de comitele Apponyi este fórte apropiată.

Intrʼadevĕrŭ, ar fi şi unŭ lucru de totŭ greu sĕ admitemŭ, că Rusia va fi partea, care va ceda. Dér după declaraţiunile d-lui Tisza nicĭ Austro-Ungaria nu mai este dispusă a face noue concesiunĭ Rusiei în peninsula balcanică, ba este chiar decisă a pune în cumpănă întréga ei influinţă, spre a împedeca stabilirea protectoratului rusescŭ în Bulgaria, care nu e prevĕţutŭ în tractate.

Marea întrebare este décă Austro-Ungaria e decisă a risca rĕsboiulŭ cu Rusia pentru realisarea acestui programŭ alŭ desvoltării autonomice a statelorŭ micĭ din Balcanĭ? Voindŭ a judeca după limbagiulŭ în care suntŭ scrişĭ articulii foilorŭ maghiare, amŭ trebui sĕ credemŭ că rĕsboiulŭ este în ajunŭ de a isbucnì. Cu mai multă moderaţiune şi linişte se esprimă organele ministeriului de esterne din Viena, accentuândŭ scopurile identice ale puterilorŭ semnatare şi continuarea alianţei monarchiei nóstre cu Germania.

Bine, că alianţa austro-germană se continuă, dér cum şi în ce modŭ? Ce va face principele de Bismark spre a uşura Austro-Ungariei realisarea programului ei? — Hic Rhodus, hic salta. Fórte nemeritŭ judecă situaţiunea „Morning Post“ din Londra, scriindŭ următórele:

„Principele Bismark póte împiedeca conflagraţiunea européná numai sprijinindŭ Austro-Ungaria. Anglia nu póte sĕ trimétă flota ei peste Balcanĭ; o altă putere trebue sĕ susţină acolo pacea. Noi Englesii privimŭ la Germania; *décă Bismarck va rĕmâné cu totulŭ neutralŭ rĕsboiulŭ va fi neîncungiurabilŭ.* Viitorulŭ celŭ mai de aprópe alŭ Europei se va decide în Berlinŭ. Décă Bismarck va sprijini Austro-Ungaria, atuncĭ cooperarea leală a Angliei este sigură.“

Pétra din vêrfulŭ muntelui s'a pusŭ în mişcare şi Dumneţeu scie ce săriturĭ va mai face până se va opri.

Pressa şi crisa bulgară.

„Standard“, fóiă oficiósă englesă, scrie următórele:

Ni se impută, că Anglia nʼa căutatŭ seriosŭ aliaţĭ şi că nisuesce a împinge pe alte puterĭ sĕ combată pe Rusia. Acéstă insinuaţiune e departe de ţintă, dér se înţelege décă se observă, că alianţe pentru unŭ scopŭ numai atuncĭ se potŭ avé, când puterea ce le caută e gata a face stranie contraconcesiunĭ. Aşa se aude, că *Italia* ar fi gata sĕ participe la o coaliţiune contra Rusiei, décă pentru acésta i s'arŭ promite *Trientulŭ, Triestulŭ* şi *Tripolisulŭ.* Ar puté óre lordulŭ Salisbury sĕ promită Italiei o asemenea recompensă? La alianţe atâtŭ de scumpe nu se póte gândi. *In acestŭ sensŭ* e adevĕratŭ, că Anglia de dragulŭ Turciei şi Bulgariei nʼa căutatŭ aliatŭ, pentrucă nu putemŭ lua angagiamente ca cele de susŭ. Şi apoi fiăcare putere européná nu e în clarŭ cu politica sa, fiindcă fiăcare din ele respinge partea de lucru ce cade asupraʼi. Foile lui Bismarck ne-au imputatŭ, că décă Rusia nu întêmpină în procederea sa faţă cu Bulgaria resistenţă, de vină e Anglia, care se spăriă de o întreprindere seriósă şi vrea sĕ evite orĭce jertfă. O spunemŭ sincerŭ, că şi Anglia totŭ aşa cugetă despre Germania, cum cugetă pressa acesteia despre noi. Nu vremŭ sĕ punemŭ pe alţii a lupta pentru Anglia, dér încă nu vremŭ ca noi sĕ apĕrămŭ singurĭ interese ce atingŭ pe tóte celelalte puterĭ.

Ştirea corespondentului parisianŭ alŭ ţiarului »Kreuzzeitung« privitóre la declaraţiunile unui diplomatŭ rusescŭ, care a făcutŭ o călĕtoriă în miaţă-ţi, e interesantă. La întrebarea, décă Rusia va ocupa Bulgaria în casŭ când actualulŭ guvernŭ, care este favorabilŭ principelui de Battenberg, va mai dura, elŭ a rĕspunsŭ că nu, dér atuncĭ Ţarulŭ ar trebui sĕ retragă Bulgariei protecţiunea şi ajutorulŭ ei bănescŭ. La observaţia corespondentului că Rusia ar trebui sĕ câştige Bulgaria pentru motive politice, *Rusulŭ a rĕspunsŭ că cestiunea Orientului trebue resolvată la Viena; prin Viena e drumulŭ Rusiei spre Constantinopolŭ.* Câtŭ timpŭ împĕratulŭ Wilhelm trăesce, Rusia va fi mai liniştită; mai târţiu însĕ tóte relaţiunele dintre statele europene se vorŭ schimba

Din dieta ungară.

Şedinţa dela 29 Septemvre. Se desbate *proiectulŭ privitorŭ la prelungirea convenţiei vamale şi comerciale cu Austria.*

Referentulŭ Ludovicŭ *Lang* arată folósele ce aduce acéstă convenţiune Ungariei. Esportulŭ a sporitŭ, importulŭ nu. Convenţia a desvoltatŭ viéţa nóstră economică. Acum, când ţéră după ţéră ne închidŭ pieţele, piéţa Austriei e de o îndoită însemnătate. Rĕspunţêndŭ deputatului Enyedi, care a datŭ votŭ separatŭ, cerêndŭ ca sĕ se separe teritoriulŭ vamalŭ şi Ungaria sĕ facă politică vamală independentă, referentulŭ ţice că teritoriulŭ vamalŭ comunŭ e avantagiosŭ Ungariei. Mai tóte puterile urmărescŭ tendinţe protecţioniste, prin urmare unde mai putemŭ noi esporta? Enyedi ţice, că trebue sĕ cedămŭ faţă cu România. E întrebare, décă se póte risca intrʼunŭ documentŭ oficialŭ, cum e votulŭ separatŭ alŭ unuia, acéstă afirmare. (O voce din stânga estremă: Nu noi, ci Austria!) Viitorulŭ va arăta, că în lupta cu România nu monarhia va trebui sĕ depună armele. Oratorulŭ recomandă proiectulŭ spre primire.

Luca *Enyedi* constată că în guvernŭ a decăţutŭ simţulŭ pentru politica naţională, pentrucă acum laudă alianţa vamală, pe când în 1878 o denunţase. Esportulŭ de cereale a scăţutŭ de atuncĭ cu jumĕtate, celŭ de făina aprópe cu trei sferturĭ. Germania a deschisŭ graniţele sale pentru productele economice din Rusia şi America, ér pentru ale nóstre le-a închisŭ, aşa că esportulŭ nostru a scăţutŭ dela 80 la 16%. Austria e vinovată de tendinţele protecţioniste. Numai unŭ teritoriu vamalŭ independentŭ ne aduce folóse, căcĭ Austria consumă puţinŭ dela noi. Oratorulŭ respinge proiectulŭ şi recomandă spre primire votulŭ sĕu.

Contele Albertŭ *Apponyi* ţice că politica comercială a Ungariei nu satisface intereselorŭ economice. Ungaria nu e compensată pentru sarcinele ce i se impunŭ. Elŭ nu împărtăşesce temerile că fiindŭ teritoriu vamalŭ separatŭ s'ar putea nasce rĕsboiu vamalŭ între douĕ state care au acelaşŭ monarhŭ şi unde coróna are atâta putere. Prin proiectulŭ de faţă nu se ţine sémă de interesele ţĕrii, consumentulŭ e încărcatŭ cu sarcine marĭ, fără ca producentulŭ sĕ fiă compensatŭ. Sistemulŭ de aţĭ alŭ dărilorŭ indirecte îngreuiază desvoltarea industriei economice. Teritoriulŭ vamalŭ comunŭ e vătămătorŭ. Aşa nu putemŭ noi sana rĕulŭ nostru financiarŭ. Oratorulŭ nu póte vota proiectulŭ. Presintă o moţiune subscrisă de mai mulţĭ deputaţĭ în sensulŭ, ca guvernulŭ sĕ denunţe convenţia vamală şi comercială şi sĕ intre în nouĕ tractărĭ cu celŭ din Viena, raportândŭ dietei resultatele.

Aci se întrerupe desbaterea şi urméză *interpelaţiunile.*

Bela *Koomjthy:* Vréu sĕ interpelezŭ pe on. ministru preşedinte asupra unui regretabilŭ casŭ, care face sĕ i se suie sângele în faţă orĭcărui Ungurŭ onestŭ şi care numai o naţiune laşă şi unŭ guvernŭ laşŭ îlŭ póte suferi. Hotărîrea tribunalului militarŭ şi dispositiunea ministrului de rĕsboiu în afacerea Herbert este cea mai brutală vătĕmare a constituţiunii şi acéstă procedere a lovitŭ, în numele onórei, onórea în faţă. Décă acelŭ tribunalŭ de onóre în contra art. de lege XL din 1868 trage la bara sa pe unulŭ ce nu se află în serviciu militarŭ activŭ şi décă pe temeiulŭ acestei sentinţe a acestui tribunalŭ de onóre, care nu merită acestŭ nume (Aşa e! în stânga estremă) ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu degradéză pe acestŭ individŭ din rangulŭ de ofiţerŭ în reservă, atuncĭ credŭ că nu esistă Ungurŭ onestŭ, afară numai décă e sufletŭ de sclavŭ, care sĕ nu se revolte în interiorulŭ sĕu. In numele onórei s'a lovitŭ onórea'n faţă, fiindcă a fostŭ despoiatŭ de rangulŭ de ofiţerŭ unŭ Ungurŭ, care s'a esprimatŭ aşa, precum era datoria lui sĕ se esprime, ér pe acela, care l'a denunţatŭ, bătêndŭ în retragere ca unŭ laşŭ, căcĭ cătră persóna lui s'a adresatŭ, îlŭ declară demnŭ de ciucurele de ofiţerŭ. Herbert a protestatŭ contra tribunalului de onóre, care l'a declaratŭ vinovatŭ de vătămare adusă onórei statului ofiţerescŭ şi ministrulŭ l'a degradatŭ. Ce a făcutŭ Herbert? A ţisŭ aceea ce a ţisŭ ministru-preşedinte în parlamentŭ. (Aşa e! în stânga estremă), că procederea lui Janski a fostŭ fără tactŭ, numai câtŭ Herbert e şi acum de acéstă convingere. Că a ţisŭ şi aceea, că trebue goniţĭ cu biciuşca de cânĭ pe aceia, carĭ ofensézā naţiunea, asta-i fórte naturalŭ. Orĭ dóră e vrʼunŭ Ungurŭ care ar ţice, că faţă cu aceia, carĭ mănâncă pânea şi'şĭ primescŭ lefurile aci, şi suntŭ destulŭ de neruşinaţĭ a ofensa naţiunea, altfelŭ sĕ se procédă! (Aşa e! în stânga estremă). Aci pe masa camerei zacŭ petiţiunile cetăţenilorŭ şi municipielorŭ în contra procederii ilegale a armatei comune şi cerŭ înfiinţarea armatei ungurescĭ independente. Casulŭ din cestiune dovedesce, că nu putemŭ privi armata comună

ca apărătóre a patriei și constituțiunei nóstre, căcĭ profită de orĭ ce ocasiune a insulta națiunea și a călca în picióre legile ei (Așa e! în stânga estremă.) Iritațiunea e atâtŭ de mare încâtŭ a trebuitŭ coróna sĕ liniștéscă spiritele printr'unŭ autografŭ. Condamnŭ hotărîrea tribunalului de onóre militarŭ căcĭ precum sunt informatŭ, regulamentulŭ prevede că numai oficerii de reservă în uniformă potŭ comite o vătĕmare a onórei statului oficerescŭ. Dér militarii noștri nu respectă legile, căcĭ represintă țelurĭ contrare nouĕ. In autografŭ se dice, că spiritulŭ armatei trebue sĕ fiă acela alŭ supremului comandantŭ. Décă urmărimŭ contravențiunile dilnice ale armatei comune, care ne face sĕ'i simțimŭ puterea, nu trebue óre sĕ ne întrebămŭ: care este desmerdatulŭ spiritŭ alŭ pré înaltului comandantŭ séu alŭ militarilorŭ? (Așa e! în stânga estremă.)

Prețedintele: Rogŭ pe d. duputatŭ sĕ nu tragă, din greșelĭ singuratice conclusiunĭ, care arŭ puté pricinui, neințelegerĭ. (Aprobărĭ).

Bela *Komjathy*: voiu cita fapte. Unŭ colonelŭ tăvălesce stindardulŭ naționalŭ și avanséză. Doi lașĭ ofițerĭ armațĭ pĕtrundŭ în locuința unui omŭ nearmatŭ, îlŭ schinginescŭ, și unulŭ rĕmâne în rangulŭ de oficerŭ ér celălaltŭ capătă postŭ cu léfă. Unŭ oficerŭ superiorŭ profanéză serbarea plină de pietate a națiunei, încununându mormêntulŭ inimicului națiunei, și avanséză fără sĕ'ĭ vină rêndulŭ. Unŭ altŭ oficerŭ a ciocârtitŭ în Raab p'unŭ bărbatŭ de 80 de anĭ și nicĭ nu e trasŭ la răspundere. Unŭ oficerŭ, născutŭ Ungurŭ, se degradéză fiindcă a disŭ că n'ar puté lupta contra patriei sale. Unŭ alŭ oficerŭ, care se află între noi, Paulŭ Hoitsy, e degradatŭ, fiind că a scrisŭ ca diaristŭ articule care n'au plăcutŭ d-lorŭ oficerĭ. Din tóte acestea resultă, că armata nóstră comună, pentru care aducemŭ atâtŭ de colosale jertfe spre a umplé pântecele unui molohŭ nesățiosŭ (Vii aprobărĭ în stânga estremă) are spiritulŭ vechei armate austriace, care a sciutŭ sĕ biciuéscă femeile sĕ esecute, dér nicĭodată sĕ învingă. (Vii aprobărĭ în stânga estremă.) In prima liniă e vinovată de acestea națiunea ungurésca, mai alesŭ guvernulŭ ungurescŭ, care nicĭ-odată n'a pututŭ obține satisfacțiune națiunei și considerĕ dorințele militarului totdéuna ca poruncĭ. Ivirea unui singurŭ oficerŭ póte zăpăci întregŭ ministeriulŭ Dovadă oprirea conductului cu torțe în Cincĭ-Bisericĭ. Noi avemŭ constituțiune numai câtŭ timpŭ le va placea acelorŭ domnĭ (Vii aplause în stênga estremă), numai câtŭ timpŭ ne vomŭ înjosi a fi instrumentele scopurilorŭ lorŭ. Décă guvernulŭ n'are curagiulŭ a procura satisfacțiune națiunei, atuncĭ nu póte ocupa acelŭ locŭ, ér o națiune, care mai are încredere într'unŭ asdfelŭ de guvernŭ, merită sĕ fiă astfelŭ batjocurită. Oratorulŭ întrébă, décă ministru-prețedinte are cunoscință de casulŭ din Cincĭ-Bisericĭ séu, neavêndŭ, décă va cerceta? Are de gândŭ sĕ facă a se anula sentința și a se evita pe viitorŭ asemenea abusurĭ?

Ministrulŭ *Tisza* spune, că va rĕspunde la interpelațiune altă dată, dér protestéză în contra întrebuințării astorŭ felŭ de cuvinte în cameră, care ofenséză una din instituțiunile nóstre constituționale, armata comună. (Larmă în stânga estremă, vii aprobărĭ în drépta.) Protestéză și în contra afirmării, că în autografŭ nu se spune care e spiritulŭ armatei. Acolo se dice, că acestŭ spiritŭ constă în împlinirea datoriilorŭ, sub care cade și scutulŭ legilorŭ și constituțiunii esistente. (Larmă în stânga estremă, aprobărĭ în drépa.)

Bela Komjathy observă că n'a vrutŭ sĕ insulte armata comună, din contră e convinsŭ că ea e capabilă sĕ'mplinéscă și acele datorii, de care a vorbitŭ ministru-prețedinte.

Desideriu *Szilagyi* interpeléză în cestiunea bulgară, ca sĕ se dea și mai amănunțite lămurirĭ. Ceea ce face acolo generalulŭ Kaulbars nu se potrivesce cu modesta măsură a independenței unei țĕrĭ. (Așa e! în stânga și în drépta estremă.) Se nasce întrebarea, că mai esistă tractatulŭ din Berlinŭ, căcĭ noi nu putemŭ permite din partea unei puterĭ o schimbare unilaterală, care nu se împacă cu posițiunea nóstră de mare putere și cu siguranța granițelorŭ nóstre. (Aprobărĭ în centru.) Politica nóstră esterióră e de natură a provoca cea mai mare neliniște în patria nóstră. Până acum amŭ căutatŭ sĕ ne asigurămŭ în peninsula balcanică bunĭ vecinĭ séu sĕ protegiămŭ formațiunĭ de state, care sĕ eschidă vr'o agresiune a vreunei marĭ puterĭ, (Aprobărĭ generale.) Noi nu vremŭ sĕ neîntindemŭ în Orientŭ, dorimŭ a respecta independența micelorŭ țĕrĭ ce s'au formatŭ acolo (Așa este!) și libertatea legăturilorŭ culturale și economice cu ele sĕ o susținemŭ, nu prin forță și vicleșugŭ, ci prin cultivarea pacĭnică și binevoitóre a intereselorŭ reciproce. De aceea întrebŭ pe ministru-prețedinte: socotesce guvernulŭ că se unesce cu hotărîrile tractatului de Berlinŭ, ca Bulgaria sĕ se supună de faptŭ protectoratului numai unei singure puterĭ semnatare, anume Rusiei? e de acordŭ guvernulŭ cu comunicările pressei germane, ce se dice a fi oficióse, și corĕspundŭ ele politicei nóstre orientale, că adecă sfera de interese a Austro-Ungariei în peninsula balcanică ar fi teritorialŭ delimitată, că Bulgaria și Rumelia nu cadŭ în acéstă sferă de interese, și prin urmare evenimentele de acolo nu vatĕmă interesele nóstre, zăcândŭ punctulŭ de greutate pe importanta cale comercială ce duce spre Marea egeică?

Ședința dela 30 Septemvre. Se continuă desbaterile asupra convențiunei vamale și comerciale.

Eugen *Gaal* sprijinesce propunerea de erĭ a lui Apponyi. Cere ca décă convenția se 'ncheiă, sĕ se țină sémă de interesele Ungariei; acésta sĕ aibă mână liberă în politica comercială și în ce privesce darea pe consumŭ. Proiectulŭ îlŭ respinge oratorulŭ și 'șĭ esprimă dorința ca raportulŭ Ungariei cătră Austria sĕ se reguleze în modulŭ cum e între Svedia și Norvegia.

Aci se întrerupe desbaterea și urméză

Rĕspunsulŭ la interpelărĭ

Ministru-prețedinte *Tisza*: Onorată Cameră! Patru interpelațiunĭ am înaintea mea în cestiunea bulgară cu unŭ mare numĕrŭ de întrebărĭ; la unele din acestea, fiindŭ afacerea pendinte, nicĭ unŭ guvernŭ din lume n'ar puté rĕspunde, fără a vătĕma interesele statului și fără a călca cele mai sfinte datorii ale sale.

Premițendŭ acestea, n'amŭ intențiunea a deseproba aceste întrebărĭ ce mi s'au pusŭ, nicĭ a refusa sĕ dau o declarațiune asupra direcțiunei politicei esterne, observate séu ce ar observa-o în viitorŭ în acéstă cestiune monarchia austro-ungară; socotescŭ însĕ că e necensarŭ, sĕ arătŭ deosebirea ce esistă între aceea ce póte întreba și orbi unŭ deputatŭ, aibă elŭ rrĭcâtŭ de mare véḑă, *și între aceea ce e permisŭ nnui guvernŭ sĕ rĕspundă*, décă — precum de sigurŭ e casulŭ de tată — amêndoi urmărescŭ scopulŭ: a folosi, ér nu a strica interelorŭ generale. (Aprobărĭ.)

Din cele dise urméză de sine, că nu voiu rĕspunde separatŭ la fiăcare întrebare, ci voiu face o declarațiune generală; asupra unorŭ întrebărĭ însĕ mĕ voiu esprima.

In prima liniă *respingŭ bănuiala, că ministerulŭ afacerilorŭ nóstre esterne ar fi prevĕḑutŭ depunerea prințului Alexandru alŭ Bulgariei séu că ar fi avutŭ mai dinainte cunoscință despre atentatulŭ comisŭ contra prințului Alexandru și că l'ar fi aprobatŭ, fiă sub orĭce condițiunĭ.* (Vii aplause.) Despre acestea, precum și despre cele întêmplate în urmă totŭ așa de puținŭ a pututŭ sci ministerulŭ de esterne, ca și despre aceea, că prințulŭ Alexandru, precum reese din telegrama sa, îșĭ consideră coróna sa ca primită directŭ dela Țarulŭ și că remânerea sa și-o va face dependentă de consimțĕmêntulŭ lui.

Nu esistă *nicĭ o învoială între guvernulŭ nostru și între Rusia cu privire la vr'o influință ce ar fi să domineze și sĕ esercite în partea ostică séu vestică a peninsulei balcanice.* (Vii aplause'n drépta) și astfelŭ nicĭ de vre-o condițiune nu s'a pututŭ lega acésta. Posițiunea dată monarchiei prin *tractatulŭ dela Berlinŭ, posițiune la care ținemŭ strînsŭ,* menținêndu-se hotărîrile acelui tractatŭ corĕspunde cu totulŭ îndestulitorŭ intereselorŭ nóstre.

Din partea ministerului nostru comunŭ alŭ afacerilorŭ esterne ce e dreptŭ s'a avertisatŭ de pré grăbitele hotărîrĭ și de consecințele lorŭ în ce privesce pe *conjurații* contra prințului Alexandru, și acésta chiar în interesulŭ Bulgariei, nu s'a *făcutŭ însĕ nicĭ unŭ demersŭ pentru protegiarea și în interesulŭ urḑitorilorŭ atentatului din Sofia.* (Vii aplause'n drépta, mișcare 'n stânga.)

Trecŭ acum la declarațiunea ce mĭ-am propusŭ s'o facŭ. Incă în 1868 am avutŭ ocasiune a'mĭ esprima părerea mea individuală asupra cestiunii orientale, și anume asupra evenimentelorŭ ce s'arŭ ivi acolo. Am disŭ că, făcêndu-se acolo schimbărĭ, interesele nóstre arŭ pretinde, ca *poporațiunile ce trăescŭ acolo sĕ se formeze în state de sine stătătóre, corĕspunḑĕtorŭ individualității lorŭ.* (Aprobărĭ generale). In acordŭ cu oficiulŭ nostru de esterne sunt de părere, că acéstă corĕspunde *și aḑĭ* intereselorŭ monarhiei (Aprobărĭ în drépta) și că monarhia, *respingêndŭ dela sine orĭce pofte de întindere séu de cucerire,* nisuința ei trebue îndreptată cu tótă influința ei într'acolo: *d'a promova desvoltarea de sine stătătóre a acolorŭ state* (Vii aprobărĭ generale) *și d'a împedeca stabilirea neesistentă în tractate a unui protectoratŭ séu influențe permanente a vre-unei singure puterĭ străine.* (Aprobărĭ generale).

In raporturile nóstre de alianță cătră puterile străine nu s'a ivitŭ nicĭ o schimbare, ci continuă a esista neschimbate, așa precum le-a definitŭ ministrulŭ comunŭ de esterne în delegațiunĭ.

Cu Germania stămŭ și aḑĭ pe basa cea veche, și tocmai de aceea nu trebue sĕ ne'ndoimŭ că,ținêndŭ sémă de condițiunile reciproce de esistență, unițĭ le vomŭ și puté apĕra, *fără a periclita pacea generală.*

Din parte-ne considerămŭ actulŭ de pace din Berlinŭ, deși în unele casurĭ, dintre care celŭ cu urmărĭ mai grave a fostŭ celŭ ivitŭ în anulŭ trecutŭ în Rumelia ostică, a fostŭ vătĕmatŭ, *ca fiindŭ și astăḑĭ în putere* și ca unulŭ ce *trebue menținutŭ; și nicĭ nu ni s'a făcutŭ cunoscutŭ din partea vre-uneia din celelalte puterĭ unŭ punctŭ de vedere contrarŭ.* Guvernulŭ ține strînsŭ la vederile de repețite orĭ esprimate, că după tractatele esistente, în casŭ că Turcia nu'șĭ reclamă dreptulŭ sĕu, *nimenea altulŭ nu este îndreptățitŭ la o intervenire armată unilaterală séu la stabilirea unui protectoratŭ în peninsula balcanică;* că peste totŭ orĭce schimbare în raporturile de dreptŭ publicŭ séu de putere ale țĕrilorŭ balcanice *numai în înțelegere cu puterile semnatare* ale tractatului din Berlinŭ se póte întêmpla. (Aprobărĭ în drépta.

Acestea suntŭ liniamentele generale ale nisuinței nóstre, alŭ cărei succesŭ dorimŭ și sperămŭ sĕ-lŭ obținemŭ în înțelegere cu puterile *fără a se turbura pacea.* Ajungerea la acéstă țintă nu o vomŭ periclita prin declarațiunĭ și cuvinte pré timpurii; *spre acéstă țintă vomŭ lucra cu liniște și moderațiune îndoitŭ necesară în timpurĭ critice, dér totodată cu tótă seriositatea și hotărîrea.* (Vii aprobărĭ în drépta.) Rogŭ a se lua rĕspunsulŭ meu la cunoscință. (Indelungate aplause în drépta.)

SCIRILE ḐILEI.

Ministrulŭ ungurescŭ de comerțŭ și comunicațiŭ a prelungitŭ până în Martie 1887 terminulŭ pentru a învĕța funcționarii căilorŭ ferate de statŭ ung. limba maghiară. După acestŭ terminŭ, funcționarii carĭ nu sciu unguresce, vorŭ fi înlăturațĭ fără considerare. — Negreșitŭ, trenurile nu pot merge décă nu le dai comanda pe unguresce.

—x—

Contele Paulŭ *Festetics,* despre care amŭ comunicatŭ, că a pălmuitŭ pe redactorulŭ *Regnier* dela „Fremdenblat,“ a fostŭ condamnatŭ de judecătoria cercuală Alsergrund din Viena la 150 fl. amendă, eventualŭ la 3 dile arestŭ. Festetics a depusŭ imediatŭ amenda, cerêndu-și și scuse de fapta sa, ce dice că a comis'o într'unŭ momentŭ de iritațiune. De altmintrelea se scie că contele Festetics 'și-a primitŭ îndĕrĕtŭ palma și a fostŭ datŭ în brânci afară din locuința lui Regnier, așa că la ușă a și căḑutŭ. Acésta s'a doveditŭ prin martorĭ.

—x—

In *Racoșŭ-Cristurŭ* s'a ivitŭ *difterita.* Mai multe persóne au muritŭ.

—x—

Ni se scriu din comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca următórele: »*Păpușoiulŭ* (cucuruzul) rĕmasŭ de ghiață începe a se culege pe icĭ pe colea și promite mai puținŭ ca în anulŭ trecutŭ. Celŭ sĕmĕnatŭ pre lângă pădurĭ e stricatŭ rĕu de mistrețĭ. Óre cândŭ va rădica guvernulŭ taxa cea mare pusă pe puscĭ, ca sĕ ne putemŭ apĕra bucatele de fiarĕle sĕlbatece? — h«.

—x—

Istorica *Catedrală* dela *Curtea de Argeșŭ,* monumentŭ de o rară frumsețe, se va înaugura la 5 Octomvre în presența Regelui și Reginei României. La 6 Octomvre se va pune temelia palatului episcopalŭ d'acolo. Ca odorŭ pentru catedrală, Regina a scrisŭ Evangelia cu mâna sa, depuindŭ multă artă și o răbdare nemărginită, scrie „Rĕsboiulŭ“. Tótă Evangelia este scrisă cu litere latine vechĭ în diferite colorĭ, avêndŭ împrejurŭ chenarurĭ arăbescĭ, care diferă unulŭ de altulŭ atâtŭ prin împletiturĭ câtŭ și prin colorĭ. Evangelia cu legătura ei de argintŭ lucrată în mozaicŭ, cu popitra și póla de pe dênsa, va fi gata în diua sfințirii Catedralei și dusă de însăși Regina, care va dărui bisericei acestŭ frumosŭ odorŭ.

—x—

După cum spune „Gaz. Buzĕului,« *manevrele cavaleriei române* au întratŭ în fasa cea mai seriósă. Acum Cavaleria lucréză pe brigade. De ierĭ s'a începutŭ școla de devisiă. La 21 ale curentei întregulŭ corpŭ va pórni în marșŭ regulatŭ la Mărășeștĭ, unde trebue sĕ ejungă în patru dile, ér de acolo se va întórce în marșĭ de resistență numai în douĕ dile. Bateriile de artileriă ce suntŭ destinate a coopera cu cavaleria la aceste manevre, au începutŭ deja sĕ soséscă în garnisónă. Cavaleria permanentă concentrată la Sloboḑia va veni asemenea în Buzĕu după 24 Septemvre. Până alaltăierĭ nu amŭ avutŭ sĕ înregistrămŭ nicĭ unŭ accidentŭ pe câmpulŭ manevrelorŭ, și eramŭ fórte fericiți; alaltăierĭ însĕ pe când Regimentulŭ 10 de călărași făcea o evoluțiune, calulŭ d-lui Sub-locot. Bârsanŭ fiind epilepticŭ i-a venitŭ accesulŭ și a căḑutŭ cu d-sa scrântindu'i amêndouĕ piciórele. D-nulŭ Bârsanŭ putea sĕ fiă chiarŭ mortŭ, căcĭ plutonulŭ ce comanda a trecutŭ cu caii peste corpulŭ d-sale, dér din fericire a scăpatŭ ca prin minune și a fostŭ atâtŭ de bravŭ, încâtŭ a încălecatŭ din nou, dér d-nulŭ generalŭ, observândŭ acésta, a ordonatŭ sĕ fiă evacuatŭ. Ierĭ s'a mai întêmplatŭ încă o nenorocire: Unŭ soldatŭ din regimentulŭ 7 de călărași, căḑendŭ cu calulŭ, și-a spintecatŭ barba.

—x—

„Telegrafulŭ din Bucurescĭ scrie: In poligonulŭ de la Cotrocenĭ, în apropierea celorŭ douĕ cupole, artileria construesce o escarpă de didŭ pentru esperiențele de tragere în breșă. In acestŭ scopŭ s'a construitŭ o bateriă de asediŭ la o distanță de peste 2000 metri, din care se va trage cu tunurĭ de asediu sistemŭ de Bange Krupp, Armstrong și cu mortiere. In acelașĭ poligonŭ, lucrările de campaniă, esecutate anulŭ acesta de regimentulŭ de geniu, suntŭ aprópe terminate.

—x—

Astă séră, Lunĭ, trupa teatrală germană a d-lui *Dorn* va da o representatinne festivă, din incidentulŭ serbărei onomastice Maiestății Sale monarhului nostru. Se va juca *„Die goldene Spinne,“* comediă în 4 acte de Schönthan.

O broșură în contra armatei.

Dilele acestea a apărutŭ de Otto Wigand în Lipsca o broșură intitulată: »Puterea armată a Austro-Ungariei în ora a 12-ea“. In introducere se dice, că autorulŭ cărții este unŭ oficerŭ înaltŭ austro-ungarŭ, care servesce activŭ în armată.

Broșura din vorbă critică în modul celŭ mai aspru ap-

titudinea armatei austro-ungare faţă cu cerinţele rĕsboinice de astădĭ, condamnă activitatea ministrului de rĕsboiu Bylandt Rheidt, precum şi organisaţiunea actuală a armatei. Stările în armata austro-ungară — se ḑice în broşură — suntŭ cu totulŭ deplorabile cu tóte că dela Königgrätz încóce s'au cheltuitŭ pentru regenerarea şi reorganisarea ei mai multŭ ca douĕ miliarde. „Putemŭ sĕ afirmămŭ", se ḑice în broşură, „fără sfiélă, că nu esistă nicĭ unŭ ofiţerŭ de statŭ major, care sĕ cunóscă pe deplinŭ organisaţiunea armatei după legăturile ei interne, fiindcă nu esistă adĭ „legătură între diferitele arme şi institute.«

In capitlulŭ »Orientarea politică« în cestiunea armatei autorulŭ se dă pe faţă ca unŭ mare amicŭ alŭ Ungurilorŭ. Elŭ împută armatei că ar avé unŭ spiritŭ neconstituţionalŭ şi anti-maghiarŭ, pe când ar trebui sĕ fiă cu mare considerare cătră Ungaria, care e buriculŭ monarchiei. Câtŭ pentru ofiţerĭ ḑice broşura că au o spoială dinastică, dér în timpulŭ din urmă ideile liberale şi socialiste au fostŭ introduse şi în corpulŭ ofiţerilorŭ. In capitlulŭ următorŭ autorulŭ se silesce a arĕta, că este cu neputinţă ca mobilisarea armatei austro-ungare sĕ se facă cu grabă şi în modŭ punctualŭ; arată apoi că viitorulŭ teatru de resbelŭ, Galiţia, este fără fortăreţe şi fără căi ferate strategice. Mai departe vorbesce despre »impotenţa conducerei centrale« şi trecêndŭ la critica armelorŭ diferite, susţine în privinţa infanteriei, că »nicĭ o armată a Europei nu este aşa de defectuosŭ instruită în mânuirea puscei ca cea austro-ungară«.

Fără 'ndoială că broşura memorată cuprinde multe esagerărĭ tendenţióse Noi nu cunóscemŭ cuprinsulŭ ei întregŭ, dér însĕşĭ apariţiunea unei asemenea broşurĭ în Germania ni se pare a fi în timpulŭ de faţă unŭ semnŭ rĕu pentru viitórele relaţiunĭ dintre Germania şi monarchia nóstră, pentrucă nu putemŭ sĕ nu descoperimŭ órecare înrudire între ideile propagate de oficioşii d-lui Bismarck şi între ideile depuse în broşura de mai susŭ.

Solnocŭ-Dobêca, Septemvre 1886.

»Décă căutămŭ sĕ ne lămurimŭ în modŭ scienţificŭ strînsa legătură între starea materială şi cea intelectuală a unui poporŭ, vomŭ găsi, că materia e mijloculŭ şi condiţia neapĕrată a desvoltării intelectului..... De aci resultă numai decâtŭ, că orĭ ce poporŭ, care tinde la propăşire, trebue mai ântêiu sĕ caute a-şĭ asigura basa materială pe care se înalţă propăşirea sa.«

Aceste cuvinte, pe carĭ le-am cetitŭ într'o fóiă scienţifică transcarpatină conţinŭ mare adevĕrŭ! Décă vr'o naţiune are nevoiă de a-şĭ asecura basa materială, pe care sĕ-şĭ înalţe propăşirea sa, atuncĭ de sigurŭ nu vomŭ greşi décă vomŭ pune în prima liniă naţiunea nóstră şi deschilinitŭ pe Românii din municipiulŭ Solnocŭ-Dobêca. Étă — după modesta mea părere — cam în ce chipŭ s'ar puté ajuta aceştĭ ómenĭ pe terenulŭ materialŭ, ca aşa mai apoi sĕ devină capabilĭ a traduce în faptă simbolulŭ scrisŭ cu litere de aurŭ pe fruntea măréţă a seclului alŭ XIX *progresŭ şi culturĕ naţională*:

1. *Ómenii nostri cu carte* — afară de puţine escepţiunĭ — ar trebui *sĕ încete odată de-a remâné consecenţĭ în neconsecvinţe.* E frumosŭ a păstra suvenirea trecutului spre a te oţĕli prin dênsa în lupta presentului, dér e durerosŭ a constata, că la noi acéstă suvenire nu servesce spre a ne împintena la fapte demne, la adevĕrată şi constantă luptă, ci spre a nutri numai acelŭ puerilŭ diletantismŭ, care a făcutŭ pe Românulŭ de rêndŭ sĕ esclame: *„ce folosŭ că moşii nostri au fostŭ crai, décă de noi e vai."*

E „vai" fraţilorŭ, că nu scimŭ sĕ fimŭ economĭ şi prin urmare rĕmânemŭ sĕrmanĭ. Unŭ esemplu: »De ce n'ai fostŭ la balŭ? întrébă unŭ individŭ pe altulŭ. — N'am avutŭ cu ce merge, rĕspunse alŭ doilea. — Eu, replică celŭ dântêiu, de Duminecă séra până Lunĭ la 11 óre din ḑi m'am veselitŭ ca unŭ boerŭ, am spesatŭ 20 fl. v. a., dér ce-mĭ pasă, că-sŭ domnŭ.« In altă ḑi după aceea sĕ întêlnescŭ aceleaşĭ persóne: »Ei bine, amice, dér atuncĭ de ce nu te facĭ acţionarŭ la cutare cassă de păstrare, orĭ celŭ puţinŭ, de ce nu te prenumerĭ la vr'o gazetă românéscă?« — Suntŭ multe nĕcazurile, nu putemŭ ajunge la tóte — rĕspunde celŭ dântêiu.

E „vai", căcĭ îmbrăţişămŭ cu mai mare căldură, ce-i străinŭ, decâtŭ ce e alŭ nostru; o împrejurare acésta ce ér ne duce la sĕrăciă. Esemplu: Se face o petrecere, afli, cum-că o comună aşa şi aşa de mândră şi numĕróşă de dómne şi d-şóre au împodobit'o cu presenţa lorŭ. Când cercetezĭ însĕ după fermecătorulŭ nostru portŭ naţionalŭ, te uimescĭ numai vĕḑêndŭ, că din 60—80 Romance numai 5 séu 8 suntŭ îmbrăcate românesce, — dintre carĭ érăşĭ numai 1 orĭ 2 şĭ-au pregătitŭ costumulŭ cu mâna lorŭ.

In considerarea acestorŭ anomalii, ce ne sarŭ în tóte ḑilele în ochĭ, pentru clasa ómenilorŭ cu carte inteligenţĭ ar fi de recomandatŭ a) mai multă cruţare cu banii b) mai mare alipire cătră totŭ ce-i străbunŭ românescŭ şi deschilinitŭ cătră pitoresculŭ nostru costumŭ. Frumósele nóstre ar fi bine sĕ rĕmână Romance nu numai prin graiu ci şi prin portŭ séu îmbrăcăminte. Toaletele cele elegante îi costă într'unŭ modŭ tare simţitorŭ pe bărbaţĭ.

Lipsindŭ ele, lipsindŭ luxulŭ, pe care noi Românii după datina nóstră de-a împrumúta dela alţii totŭ ce-i esageratŭ, — l'am învĕţatŭ dela străinĭ, banii Românului ar rĕmâné la dênsulŭ şi n'ar trece în buzunarulŭ Jidanului, Arménului etc.

2. Décă voimŭ a ne asigura o basă materială mai solidă ne trebue o îngrijire mai bună şi-o incuragiare a *clasei producĕtóre pe care la noi o formézĕ poporulŭ agronomŭ.* La naţiunile mai avute ca noi, şi prin urmare mai culte, bărbaţĭ de renume au propusŭ diferite sisteme de economiă naţională. Aşa au fostŭ Colbert ministru în Francia; Francois Quesnay, mediculŭ lui Ludovicŭ XV; Voltaire; I. Iacob Moser; Dr. Fr. List s. a Mĕ voiu mărgini a espune simburele acelui sistemŭ economicŭ, care — după părerea mea — póte fi aplicatŭ la Românii din cestiune cu mai multŭ folosŭ. — Adam Smith — englesŭ — a publicatŭ la anulŭ 1776 unŭ studiu economicŭ: „Scrutărĭ despre natura şi causele avuţiei naţionalĭ". Étă în enunclionŭ ce scrie eruditulŭ englesŭ în opulŭ sĕu: *„Lucrulŭ e elementulŭ din care vine producţiunea şi înmulţirea séu sporirea averei naţionalĭ, fiă apoi lucrulŭ aplicatŭ la orĭ şi ce ramŭ de producţiune.... Avuţia unei naţiunĭ constă în suma tuturorŭ obiectelorŭ, ce servescŭ spre implerea golului şi delăturarea lipselorŭ omului. Mai avută şi mai siguro în averea sa e aceea naţiune, care scie lucra mai multŭ, orĭ ḑisŭ mai bine, care scie lucra mai bine spre a produce obiecte mai multe, care suntŭ alese spre delăturarea lipselorŭ omului".*

Aşadĕră lucrulŭ şi numai lucrulŭ ne póte emancipa de sĕrăciă, Dér, minunea minunelorŭ, Românulŭ în tóte ramurile de producţine pe carĭ le-a îmbrăţişatŭ şi deschilinitŭ în agronomiă e fórte activŭ şi totuşĭ e mai sĕracŭ decâtŭ alţii! E mai sĕracŭ, căcĭ tăcêndŭ de vitregităţile timpului venite peste capulŭ lui, ne-amŭ păräsitŭ noi pe noi, lăsându-ne frate pe frate pe mâna înşelătorilorŭ, carĭ monopoliséză apoi pe séma lorŭ hărnicia Românului. De mai mulţĭ anĭ bagŭ de sémă că în cutare satŭ vine unŭ Judă spurcatŭ de sĕracŭ; trecŭ câţiva anĭ şi apoi sĕ veḑĭ,.. colo la mijlocŭ de satŭ Juda-i putredŭ de găzdacŭ. Gescheft-ulŭ cu alcoholŭ durere e prea cunoscutŭ, dér afară de aceea mai facŭ ómenii de pănura Jidanului şi alte apucăturĭ. Nu arareorĭ întâlnesce ochiulŭ sentinelei Românismului pe tabla jidanului câte 10 fl. pentru braţe tinere. Ficiorii şi fetele satului lucră la Jidan pentrucă acesta cu câţiva florinaşĭ le-a băgatŭ peste vĕră unŭ »cârţălău« ca sĕ jóce. Acesta e unŭ casŭ din altele nenumĕrate. Câtă sĕrăciă şi pagubă are satulŭ de aci. Spre împedecarea acestorŭ abusurĭ ar trebui sĕ păşéscă junimea şi sĕ capaciteze poporulŭ ca sĕ se feréscă de astfelŭ de înşelăciunĭ. Lucre-şĭ ei unii la alţii şi şĕ-şĭ petrécă în sĕrbătorĭ pe munca lorŭ, ér nu pe banii jidanului, căcĭ îi plătescŭ îndecitŭ. Asta-i una. A doua din incidentulŭ rĕsboiului fără sânge cu regatulŭ vecinŭ opidele nóstre şi pe aci au primitŭ în sînulŭ lorŭ mai mulţĭ profesioniştĭ românĭ emigraţĭ de pe la Braşovŭ, Sibiiu etc. Sĕ i sprijinimŭ pe aceştia, fraţilorŭ, séu vorbindŭ în limbagiulŭ economicŭ-naţionalŭ, *clasa română consumătóre sĕ-şĭ facă târgulŭ cu clasa română producĕtóre, cu profesionistulŭ şi plugarulŭ românŭ.*

Aşa legându-şĭ frate cu frate interesele ne vomŭ perfecţiona şi vomŭ merge înainte. Noi prin noi ne vomŭ astupa nevoile şi acoperi lipsele câştigându-ne cele trebuincióse. Acésta apoi şi numai acésta este şi póte fi *economiă naţională*, din care se derivă *bunulŭ* séu *averea naţională*, adecă acele producte ce servescŭ spre împlinirea trebuinţelorŭ unei naţiunĭ.

3. Totŭ în acéstă direcţiune s'ar puté ajuta multŭ fraţii mei Românĭ din acestŭ municipiu prin înfiinţarea unei *casse de creditŭ şi împrumutŭ*, nu-mĭ pasă, fiă chiar şi *în Betleanŭ.* Numai voinţa sĕ nu lipséscă, susţinŭ cu deplină cunoscinţă de lucru, că avemŭ cu ce şi cu cine. Advocaţii, preoţii, fruntaşii poporului, bisericele nóstre cugetăndŭ la dênsele, ne mângâiă speranţa, că în curêndŭ vorŭ realisa acéstă ideiă salutară. Aşa sĕ fiă!

Primiţĭ d-le Redactorŭ, espresiunea iubirei ce Vi-o păstréză *Romuleanulŭ.*

Ultime sciri.

Pressa berlinesă neoficióşă se esprimă asupra discursului d-lui Tisza în cestiunea bulgară în modŭ mulţămitorŭ, dér nu fără órecare reservă.

„Naţional Ztg" recunósce numai, că în caracterisarea stărei de dreptŭ din peninsula balcanică Tisza a lovitŭ cuiulŭ în capŭ, dér în privinţa stărei faptice s'a feritŭ de a trage consecenţele practice.

„Berliner Tagblatt" ḑice: Noi din punctŭ de vedere patrioticŭ-germanŭ putemŭ fi mulţumiţĭ cu rĕspunsulŭ d-lui Tisza. Intr'aceea aflarea păcii europene depinde dela ecoulŭ, ce-lŭ vorŭ produce cuvintele lui Tisza la Neva şi la Moscva.

Organulŭ „Temps" din Parisŭ ḑice, că declarările d-lui Tisza nu conţinŭ nimicŭ nou, nimicŭ ce s'ar putea aplica la situaţiunea actuală şi la faptulŭ netăgăduitei restabilirĭ a influinţei rusescĭ în Bulgaria, care s'a mai măritŭ încă cu Rumelia.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SOFIA, 4 Octomvre. — (Scirea „Agenţei Havas.") In cercurile rusescĭ se vorbesce că neînţelegerile russo-bulgare se vorŭ da pe faţă prin rechiămarea generalului Kaulbars. Rusia în casulŭ acesta s'ar arăta cu totulŭ indiferentă faţă cu afacerile bulgare. După o altă versiune Rusia se fi întratŭ deja în vorbă cu puterile pentru ocuparea temporală a Bulgariei de cătră trupele rusescĭ, răzimându-se pe necesitatea ce pretinde că ar esista pentru Rusia de a-şĭ recâştiga acea situaţiune în Bulgaria, pe care a avut-o înaintea revoluţiunei din Filipopolŭ şi contra căreia nicĭ chiarŭ Austro-Ungaria nu a protestatŭ niclodată.

Se asigura că cu tóte aceste guvernulŭ bulgarŭ va esecuta decisiunile sale. Alegerile se vorŭ face în 10 Noemvre a. c. ér Sobrania cea mare se va întruni patru-spre-ḑece ḑile după aceea.

MÜNCHEN, 3 Octomvre. — La representaţiunea de erĭ în circulŭ de lemnŭ s'au dĕrîmatŭ podinele din loculŭ rangului alŭ doilea. Numeroşĭ visitatorĭ au căḑutŭ josŭ, Panica ce ameninţa a fi generală a înlăturat'o mai alesŭ archiducesa Gisela, care strigà publicului: „Fiţĭ liniştiţĭ, nu e nicĭ unŭ periculŭ!" Intre rănitĭ se sflă şi douĕ tinere fete greu rănite.

DIVERSE.

Bărbatulŭ cu douĕ neveste. — Justiţia engleză este chemată a judeca în momentulŭ acesta o afacere de bigamiă, ai cărei principalĭ eroi suntŭ din lumea artistică. Edwin Solomon, compositorŭ de musică, îndestulŭ de cunoscutŭ, este acusatŭ c'a luatŭ de soţiă în anulŭ 1873, la Londra, pe miss Jeana Isaacs, artistă dramatică, şi că apoi a lăsat'o, luăndŭ de nevastă pe o domnişóră din America, anume Elena Luisa Leonard. Edwin Solomon pretinde că în momentulŭ când s'a însuratŭ cu a doua nevastă, credea pe cea dintâi mórtă. Justiţia a suspendatŭ cercetarea afacerei până ce vorŭ sosi nisce martorĭ din Statele Unite, propuşĭ de d. Solomon. Acesta e israelitŭ şi prima lui soţiă asemenea.

Monstrii.— Fata Niţa Dumea din comuna Pildescĭ, judeţulŭ Romanŭ, a născutŭ unŭ copilŭ de secsŭ masculinŭ, avêndŭ buza d'asupra gurei despicată, care despicătură trece prin gingiă deasupra şi prin mijloculŭ nasului, terminându-se lângă frunte, din care causă copilulŭ nu póte suge. Atâtŭ mama câtŭ şi copilulŭ se află în deplină sănĕtate. In 17 Septemvre fŭ chematŭ doctorulŭ spitalului, Caragiani, la o Ţigancă din Tecuciu, pentru facere. Totulŭ merse bine până ce capulŭ copilului se vĕḑŭ afară. Mai multŭ doctorulŭ nu l'a pututŭ scóte cu nicĭ unŭ chipŭ. Iute fură chemaţĭ alţĭ trei medicĭ (d-rii Hepites, Sachelarie şi Petraşŭ). După o cazně de câteva ceasurĭ, în care femeea a îndurată cele mai grozave durerĭ, vĕḑură că copilulŭ avea douĕ capete. Ca sĕ'lŭ scótă trebuiră sĕ'i tae unŭ capŭ şi o mână. Monstrulŭ, care are şi o códa ca de mielŭ, e la spitalŭ în spirtŭ. Mamăsa n'a muritŭ«.

Podŭ de ferŭ sfărâmatŭ. — Unŭ hazliu episodŭ s'a întêmplatŭ cu prilegiulŭ manevrelorŭ din Galiţia aprópe de Grodek. Unŭ cantonierŭ dela calea ferată zări la capĕtulŭ podului de ferŭ unŭ biletŭ, pe care era scrisŭ: „Acestŭ podŭ a fostŭ aruncatŭ în aerŭ cu dinamită«. Cantonierulŭ fŭ cuprinsŭ de atâta gróză, încâtŭ însciinţă staţiunea cea mai de aprópe, de unde avea sĕ vină trenulŭ, despre acéstă nenorocire. Iute se trimise unŭ inginerŭ la faţa locului. Care nu fŭ mirarea acestuia, când găsì podulŭ întregŭ neatinsŭ. Lucrulŭ stă astfelŭ: biletulŭ fusese pusŭ acolo de unŭ despărţĕmêntŭ de trupe, pentru ca inimiculŭ sĕ nu trécă podulŭ, închipuindu-şi-lŭ stricatŭ. Urmarea fŭ, că trenulŭ întârḑià cu 12 minute, ér deşteptulŭ cantonierŭ fŭ înfruntatŭ.

Depărtarea petelorŭ de stearină din postavŭ séu alte lânării. — Udă pe dosulŭ materiei pata cu apă rece şi frécă. Stearina se va curăţi îndată şi mai bine de cum se urma până acum punênd hârtiă pe pată şi frecândŭ cu ferulŭ ferbinte peste dênsa.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din Octomvre st. a. 1886

Rentă de aurŭ 4%	104 40	Bonurĭ croato-slavone	104 50
Rentă de hârtiă 5%	92.50	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	—.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	120 70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99 30	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —	Renta de hărtiă austriacă	83 88
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —	Renta de arg. austr.	84 50
Bonurĭ rurale ungare	104.50	Renta de aurŭ austr.	116 85
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50	Losurile din 1860	104 44
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.50	Acţiunile băncei austro-ungare	861.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50	Act. băncei de creditŭ ung.	286.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 75	Act. băncei de creditŭ austr.	276.—
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
		Napoleon-d'orĭ	9.93
		Mărcĭ 100 imp. germ.	61.50
		Londra 10 Livres sterlinge	125.45

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 21 Septemvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	94—	95—
Renta rom. amort. (5%)	97—	97½
» convert. (6%)	88—	88½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32—	35 —
Credit fonc. rural (7%)	104—	10[illegible]½
» „ „ (5%)	87¼	87½
» » urban (7%)	100½	101—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	82½	83—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	15.50	15.60
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02—	2.03

Cea mai bună
Hârtie de ţigarrete
este veritabilulŭ
LE HOUBLON
fabricatŭ francezŭ
de GAWLEY & HENRY, în PARIS
A se feri de imitaţiune.
Acéstă hârtiă se recomandă cu căldură din partea domnilorŭ Dr. J. J. Pohl, D. E. Ludwig. D. M. Lippmann profesorĭ de chimie la universitatea din Viena, pentru curăţenia sa absolută şi pentru-că nu are în consistenţa sa nicĭ o maerĭă stricăciósă;
LE HOUBLON
FAC-SIMILE DE L'ÉTIQUETTE
17, rue Béranger, à PARIS

Nr. 10662/1886.

Publicaţiune.

In urma înaltei aprobărĭ se împarte în aşa numitulŭ Nou (lângă Braşovŭ) o areă de 5 jugăre: în 19 parţele, şi anume spre scopulŭ clădirei locuinţelorŭ de vară. Aceste parţele au ca sĕ se vêndă mai multŭ oferenţilorŭ pe cale de licitaţiune publică şi verbală.

Preţulŭ de strigare pentru fie-care parţelă, constătătóre din 400 stenginĭ cuadraţĭ, este defiptŭ cu 200 fl. Fie-care mai multŭ oferente este obligatŭ, ca, după Inalta aprobare alŭ resultatului de licitaţiune, se depună îndată preţulŭ de cumpĕrare impunêndu-i-se totdeodată obligamentulŭ, ca în decursŭ de 3 anĭ, începêndŭ cu ḑiua aprobărei, sĕ-şĭ zidească locuinţa de vară pe parţela cumpĕrată.

Condiţiunile de licitaţiune şi planulŭ parţelărei se potŭ examina în órele oficiósă la oficiolatulŭ orăşenescŭ economicŭ. Aceste condiţiunĭ şi acestŭ planŭ se vorŭ ceti respective ascerne afară de aceea în ḑiua de licitaţiune.

Licitaţiunea se va ţinea **Joi în 14 Octomvre a. c.** înainte de prândŭ la 9 óre, în casa sfatului şi fiă care cumpĕrătorŭ are sĕ fiă provĕḑutŭ cu unŭ vadiu de 10% din preţulŭ de strigare pentru fiă-care parcelă.

Braşovŭ, în 18 Septemvre 1886.

3—3 *Magistratulŭ orăşenescŭ.*

Schimbare de localŭ.

Localulŭ institutului de creditŭ şi de economii *„Albina“* filiala Braşovŭ se află acum în catulŭ primŭ a caselorŭ Jugaiane mai nainte a lui Marosi în piaţă Nr. 90.

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.
Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reduceri şi peste cele însemnate mai susŭ.

CANCELARIA NEGRUŢIU.

în Gherla — Sz. Ujvár — (Transilvania.)

DESCHIDE ABONAMENTE PE ANULŬ 1886 LA:

„Amiculŭ Familiei.“ Ḑiarŭ beletristicŭ şi enciclopedicŭ-literarŭ cu ilustraţiunĭ. Va eşi în 1-a şi a 15-a ḑi a lunei în numerĭ câte 2—3 cóle; şi va publica poesii, romanurĭ, novele, schiţe, piese teatrale, studii sociale, asticolĭ scientificĭ, amĕnunte de instrucţiune şi distracţiune ş. a. Preţulŭ de abonamentŭ pe anulŭ întregŭ e 4 fl. pentru România 10 francĭ plătibilĭ şi în bilete de bancă şi în timbre postale.

„Preotulŭ Românŭ.“ Ḑiarŭ bisericescŭ, scolasticŭ şi literarŭ. Va eşi în broşurĭ lunare câte 2¾—3¼ cóle; şi va publica articulĭ din sfera tuturorŭ sciinţelorŭ teologice şi între acestea de predicĭ pe Duminecĭ, sĕrbătorĭ şi diverse ocasiunĭ, mai departe studii pedagogice-didactice şi scientifice-literare. Preţulŭ de abonamentŭ pe anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România 10 francĭ plătibilĭ şi în bilete de bancă şi în timbre postale

Abonanţii primesc unele premii de valóre şi-şi potŭ procura cu preţurĭ fórte reduse tóte opurile din ediţia nóstră.

Colectanţii primescŭ gratis alŭ patrulea exemplarŭ.

Totŭ acolo au apărutŭ şi sĕ află de vêndare:

Biblioteca „Săteanului Românŭ.“ Cartea I. II., III., IV. cuprindŭ materii fórte interesante şi amusante. Preţulŭ la tóte patru 1 fl.; câte una deosebitŭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincenţiu Nicoară. prof. gimn. Cu portretulŭ M. S. Regina României. Preţ. 15 cr.

Colectă de Recepte din economiă, industriă, comerciu şi chemie, pentru economĭ, industriaşĭ şi comercianţĭ. Preţulŭ 50 cr.

Apologiă. Discusiunĭ filologice şi istorice maghiare privitóre la Românĭ, invederite şi rectificate de Dr. Gregoriu Silaşi. Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre cronica lui Georgiu Gabr. Şincai. Preţulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire şi scriere, învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. Broşura I., II., III. Preţulŭ broşurii I., II. câte 40 cr.; broşura III. 30 cr. Tóte trei împreună costă 1 fl.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. G. Borgovanŭ. Preţulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ şi viorele, poesii poporale culese şi adnotate de Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ. Unŭ volumŭ din 14 cóle. Preţulŭ 60. cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Preţulŭ 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Preţulŭ 30 cr.

Branda séu nunta fatală. Schiţe din emigrarea lui Dragoş. Novelă istorică naţională. Preţulŭ 20 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţulŭ 25 cr.

Puterea amorului. Nuvelă de Paulina C. Z. Rovinarŭ. Preţulŭ 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Preţulŭ 30 cr.

Herman şi Dorotea, după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morar. Preţulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roşiu. Ed. II. Preţulŭ 30 cr.

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Aug. Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Şuluţiu. Preţulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiţă din sfera educaţiunii, după Ernest Legouvé, membru alŭ academiei francese. Preţulŭ 10 cr.

Nu mĕ uita. Colecţiune de versurĭ funebrale, urmate de iertăciunĭ, epitafii ş. a. Preţulŭ 50 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa séu **Cloşca cu puiĭ eĭ de aurŭ.** Studiu archiologicŭ, de Dionisiu O. Olinescu. Preţulŭ 20 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ şi practicŭ pentru învăţămêntulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), alŭ învĕţătorilorŭ şi alŭ altorŭ bărbaţĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Gherla. Imprimeria „Aurora.“ 1885. Preţulŭ unui exemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. Acestŭ opŭ cu devisa: »Totŭ ce putemŭ arĕta, sĕ arĕtămŭ pruncilorŭ!« — este dedicatŭ educatorilorŭ şi învĕţătorilorŭ, plăpândei generaţiunĭ a plăpândei generaţiunĭ a poporului românŭ, a acelui poporŭ, ce s'a luptatŭ mai multŭ pentru limbă decâtŭ pentru viéţă. Ediţiunea acestui manualŭ în octavŭ mare cuprindêndŭ 341 pagine, tiparŭ garmondŭ e frumósă şi tare plăcută ochiului. In modesta nóstră literatură pedagogică, nu aflămŭ nicĭ unŭ opŭ, nicĭ unŭ manualŭ întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura, în care este acesta; şi trebue sĕ constatămŭ cu plăcere, că autorulŭ la redactarea acestui manualŭ a desvoltatŭ multŭ zelŭ împreunatŭ cu o rară diligenţă intenţiune sinceră însoţită de unŭ studiu seriosŭ şi îndelungatŭ prin ce s'a făcutŭ demnŭ de lauda şi sprijinirea publicului românŭ, mai alesŭ a celorŭ în prima linie interesaţĭ, cărora nu hesitămŭ nicĭ unŭ momentŭ a-lŭ recomanda cu tótă căldura.

Manualŭ de gramatica limbeĭ române pentru scólele poporale în trei cursurĭ, de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. Preţulŭ 30 cr.

Manualŭ de stupăritŭ, de Ioanŭ Costinu. Cu 36 figurĭ explicative. Preţulŭ cu porto francatŭ 70 cr

Cele mai ieftine cărţĭ de rugăciunĭ:

Miculŭ Mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ bisericescĭ frumosŭ ilustrată, pentru pruncĭ scolarĭ de ambe sexele. Cu aprobarea jurisdicţiunii sup. bisericescĭ. Preţulŭ unui exemplarŭ broşuratŭ e 15 cr. legatŭ 22 cr. legatŭ în pânză 26 cr.; 50 de exemplare broşate 6 fl., legate 9 fl., legate în pânză 12 fl.; 100 exemplare broşurate 10 fl., legate 17 fl., legate în pânză 22 fl.

Cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe sexele. Cu mai multe icóne frumóse. Preţulŭ unui exemplarŭ trimisŭ franco e 10 cr.; 50 exemplare 3 fl. 100 exemplare 5 fl. (Ediţiune pentru greco-catolicĭ şi altă ediţiune pentru greco-orientalĭ. Sĕ se noteze: care ediţiune sĕ cere.)

Visulŭ pré sântei vergure Maria, a Născĕtórei de Dumneḑeu, urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu mai multe icóne frumóse. Preţulŭ unui exemplarŭ trimisŭ franco e 10 cr.; 50 exemplare 3 fl.; 100 exemplare 5 fl. v. a.

Calendare pe anulŭ 1887. „Amiculŭ Poporului“ cu 50 cr. **„Noulŭ Calendarŭ de casă“** cu 30 cr. şi **„Calendarulŭ Calicului“** cu 36 cr. — adausŭ câte 5 cr. de portopostalŭ.

12—20

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.